

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Oglas, pripadajući istoj listi, izdavaču se ne smijeju bitnog cilnika ili po dogovoru.

Novci za predbrojke, opise i listu se naputnicom ili položkom pošt. sedmičnica u Beču i administraciju lista u Pulu.

Pod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Do lista valja vrijeme ne primati, što to javi odgovarajućem u svjetnom pištom, za koji se plaća poštarina, ako se izvana napiše „Reklamacija“.

Redakcijski račun br. 247-249. Telefon tiskare broj 38.

Izdati svakog četvrtka o ponedjeljku.

Neiskani dopisi se ne vraćaju, a nepotpisani ne primaju, a neprimljeni ne primaju.

Predplaća za poštarnom stoji: 12 K u obće, na godinu 6 K za seljake, na godinu 15 K u obće, odn. K. 3- na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plaća i utiče se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h, zastali 20 h, koli u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u Puli, J. Krmpotić d. o. o. (Via Sissano), kamo oca se maslovljiva sv. pisma i predplaća.

Odgovorni urednik i izdavačelj J. Krmpotić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Puli. — Glavni suradnik: prof. M. Mandić u Trstu. (Via Chiözza 8).

Branimo naše svetinje!

Primili smo poštom iz Ljubljane sljedeći dopis:

Slavnomu Uredništvu „Naše Sloge“ Puli.

Obzirom na § 19. tisk. zak. molim Vas, da uvrstite odnosno članak: „Branimo naše svetinje“ objavljen u „Našoj Slogi“ od dne 11. dec. 1902. br. 78. sljedeći popravak:

1. Nije istina, da se je tršćansko-koparski biskup dr. Nagl opetovno pogovarao sa porečkim biskupom (Flappom), na suprot je istina, da je biskup Nagl samo jedanput utinuo od presvj. biskupa Flappa svoj nastupni posjet.

2. Nije istina, da govore odredbe kongregacije u Rimu o potpunom ništenju staroslovenskog jezika, — istina je da odredbe uređuju uporabu staroslovenskog jezika.

3. Nije istina, da biskup Nagl želi zadati našem jeziku u crkvama smrtni udarac, — istina je, da kao katolički biskup hoće imati mir i ruku i izvan crkve.

4. Nije istina, da se mora nadno svećenstvo pripravljati na smrtni udarac, istina je, da se mora pripravljati ujedno s biskupom, da avlada mir u crkvama.

Tršćansko-koparski Biskupski Ordinarijat

U Trstu, 19. decembra 1902.

Franjo dr. Nagl biskup.

Gospodinu dopisniku u tom predmetu prepušćamo odgovor.

Sjećajte se „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za Istru.

P. n. gg. predbrojnicima.

Pri koncu smo godine a u danima sključnih računa. Molimo rođoljubive sumišljenike, da se i opet na list predbroje — a opominjemo svu onu predbrojnika, koji nam nlesu narili ovogodišnju predbrojbu, a ne oji i onu prošlih godina, da to čim nije obave. Obštanak lista stoji jedno na predbrojnicima, a uz netočnu nemarnu uplatu, stvara se upravo briga, kako da namiri pojedini P. n. gg. predbrojnici nek u tu svrhu porabe naše čekovne položnice koje imadu.

Uprava.

BOŽICI

„U seš vrime godišta, mir se svitu navišta!“

Badnji je dan ili vilija na odmaku; noć se stala hvatiti. „Zdravarija“ je jurve odzvonila. Puške pucaju, mladež kliče, uje iskreana veselja!

Okolo stola sakupila skrbna majka svoju obitelj i migom sve pobrojila, hoće li se uvjeriti, da li su „svi tu“.

U zatvorenoj kući zavlađao je mir; pod stolom kad se miomirisni tamjan, djetica pale svoje svećice a na poziv kućegospodara šapću usne okolostojećih vruću molitvu za žive i mrtve, na licima opaša se veselje i zadovoljstvo.

„Hvala Svevišnjemu“, kliče seca svjnih i blagujući mukotrpnim i poštenim radom zaaluženu hranu, ostaju podnje nego obično okolo stola na okupu, tko u ozbiljnom, tko u veselom razgovoru.

Do male glas zvonova veselo haviesta onaj blaženi čas, onaj sretan hip, u koji je dohri Spasitelj došao, na ovaj svijet. Narod vrvi putevi, ulicama i stazama napram hramu božjemu, u te digne srca k neizmjerne milosrdnomu Stvoritelju.

U svečano urešenoj crkvi ori se veselo: „U seš vrime godišta, mir se svitu navišta“, dočim izgovara svećenik svečanim glasom: „Mir s tobom!“, podajući vjernikom križ na poljub. Crkvom se ori toll mila i veličanstvena: „Narodil se kralj nebeski“, svećenik podieli zadnji blagoslov, vjernici zapuštaju crkvu, te si vani čestitaju sretno blagdane i „k letu“ pak se vratli svaki svojoj kući.

Božić je i celim kršćanskim svijetom zavladalo je veselje, svi svetkuju uzvišeni blagdan uživajući „mir“, što ga je na svijet donio Spasitelj svijeta.

Mornar, koji je čitavu godinu mlatio more; vojnik, koji je tešku vršio službu daleko od kuće; radnik, koji je posao trbuhom za kruhom po svijetu; djak koji je u tuđini knjigom bistrio svoj um — svi ti nalaze se pod očišnjim krovom u krugu i zagrljaju svojih milih. Grudi svjnih pune su zadovoljstvom; mulke i potkčke prošlog života prolaze u zaborav, nada u bolju budućnost se radja i hrabri toplo kucajuća srca.

Da, boljoj budućnosti nadaš se i Ti moj mili istarski patniče. I Ti ćeš se probuditi od teška sna; i Tebe će obasjati toli željeno. sunce slobode i sreće; i Ti ćeš biti svoj na svomu. Da to bude čim prije, ovdisi to mnogo i od Tebe samoga, srotone moj! Otvori oči, obazri se naokolo. Gledaj, kako se drugi narodi dižu, pazi kako oni napreduju u svemu i kako nastoje, da olakšaju teško stanje svoga života. Motri onoga, koji je pred Tobom i za Tobom, pak ćeš vidjeti na kojem stupnju napredka se nalazi jedan i drugi. Slijedi ih u svemu što je dobro, plemenito i pošteno, a izbjegavaj njihova ružna svojstva i nepoštena djela.

Deder rāzlvori oči, mili rode, da uzimogneš viditi dušmana kako na Te vrebā,

kako Ti radi o glavi, kako nastoji, da Te izbriše sa lica majke zemlje. Uz izvanjskog dušmana, oslobodi se i svog vlastitog dušmana, a taj je Tvoj nemar i nehaj, Tvoja lijenost, Tvoja razipnost i često neobuzdano uzivanje pogibeljnog Ti pića. Svi su ovi neprijatelji Tvoji; kojih se moraš čuvati kao žive vatre. Ti si zasnoao mnogo u poljodjelstvu, trgovini i obrtu, poznas jedva po imenu; naobrazba Tvoja je tekar u povelju nešto Tvojom a pohajviše krivnjom opakog svijeta. Ti se odvise zanašas na sudbinu: bit će što bude Bog hotio i šalio, da se proti volji božjoj ništa nedogađja, ali Bog hoće, da Ti radiš, da budeš marljiv ko inrav, triznan, pošten, stidljiv, dobar i plemenit. A na žalost imade kođ Tebe malo stidljivosti, marljivosti, triznosti i uztrajnosti. Ti puštas, da Te drugi za nos vode; pravu Ti je, da Ti zapovieda i s Tobom gospodari tuđinac po rodu i jeziku, dočim nevjeruješ često svomu nitli se unj uzdaješ.

Ali dosta tužaljke i naricaljke, jer valja da se veselimo svetim božićnima blagdanom. Opomene ove primi sa zahvalnošću, jer dolaze najplemenitijom namjerom od vjernog Ti prijatelja, koji Ti vrnuće želi, da biš uzmogao što prije u potpunosti sreći i u pravom zadovoljstvu iz puna srca zapjevati: „U seš vrime gopista, mir se svitu navišta!“

Uzdigni dakle rode svoje srce k bellehenskom Novorodjentetu, te ga zamoli, da Ti podieli milost, da uzmogneš poznati samoga sebe, da se poboljšas, oplemeniš, usavršiš u svakom obziru. Odbaci od sebe zlošretni Tvoj nehaj i nemar, uhvati se posta odvažno, prioni uz nauku i molitku; sinšaj prave prijatelje i savjetnike, bježi od tuđinca i neznanca, moli i zahtjevaj svoja prava — nastoj da budeš slobodan i samostalan.

Na koncu jedna i Tebi mlada inteligencija naša, koja moraš da si puna uzvišenih i plemenitih misli i težnje, prioni svini mladenačkim žarom uz mudru i dobru knjigu; pak stupi čvrsto oboružan znanjem i izkvstvom među neuki i zapušteni narod, da mu budeš voditeljem, savjetnikom i osloboditeljem. Uzvišeni cilj, što ga moraš imati pred očima svako mlado i plemenito srce, dati će Ti dostatne snage, a da uzmogneš odoljeti sretno svim nastupim, svim nepogodam i svakoj protivnosti.

Na posao takle mladići naši, jer Vas domovina silno treba i jedva čeka. Narod, iz kojega ste nikli, mljohav je i slabšan, on treba Vaše moralne i materijalne pomoći, koju ste mu dužni pružiti, koju mu morate podati, ako ste mu pravi sinovi, ako mu zelite bolju budućnost, ako hoćete, da bude i on jednom ujedinen, slobodan i sretan mogao zapjevati iz sve duše: „U seš vrime godišta itd.“

A sad uzdignimo srca, složimo sile, spojimo glasove u jedan glas: Sretan Ti bio rode Božić!

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 21. decembra 1902.

Kako bijaše predviđeno, tako se je i dogodilo. Carevinsko vieća bilo je dne 18. t. mj. po previšenjem naloga o droćenju. Lani ovo doba bilo je samo rečeno, da će se buduća sjednica sazvali pismenim putem, i predsjedniku bilo je u vlasti, da to učini kad mu se sviđi, odnosno kad se za to dogovori s vladom. Sad ima kruna vlast, da na predlog c. kr. vlade odluci dan, kada da se carevinsko vieće opet otvori. Kad će to biti, o tom se dađe samo nagadjati; stalna se ništa nezna. O droćenju bilo je nužno. Bez toga nebi bilo moguće, da vlada poduzme one korake, koji su potrebni, da državni voz ide napried. Nebi mogla nit tjerati poreza, nit plaćati svojih obveznosti. Nejma nit redovitoga nit privremenoga odobrenja proraduna. Morat će se pomoći sa § 14. Na temelju njega će najme carskom odredbom prije minuća ove godine proglasiti proradun barem za nekoliko mjeseci buduće godine. Tim paragrafom proglasiti će i koj drugi zakon, ako bude to smatrala nužnim. Kad bi se parlamenat opet sastao, onda bi imao naknadno odobriti sve ono, što bi vlada paragrafom 14. proglasila zakonom.

Carevinsko vieće zasjedalo je dva mjeseca i tri dana, a da nije rješilo nijedne točke dnevnoga reda, da nije razpravilo nijedne zakonske osnove, koje je vlada želila. Sve što se je radilo, radilo se je interpelacijami i prešnim predlozi. Razpravile su se doista njeke osnove, ali samo putem prešnosti. A ni te neće moći za sada u život stupiti, jer treba da jih još razpravi gospodska kuća i potvrdi Njegovo Veličanstvo; a gospodska kuća nemoze zasjedati dok je carevinsko vieće odročeno. Da je htjeo Koerber, moglo se je to dogoditi, jer bi bio mogao dan dva kasnije odročiti parlamenat, da dađe vremena gospodskoj kući, da jur prihvaćene osnove u zastupničkoj kući razpravi. On kao da se je htjeo malenkostno osvetiti zastupničkoj kući, na štetu ne ovaj, nego onim u kojih prilog u njeke zakonske osnove. Mogo bi jih dati proglasiti paragrafom 14., al to teško da će učiniti, dok nije čuo gospodske kuće.

Kučarenje.

Razprava o zakonskoj osnovi glede kućarenja se je dokrajčilo dne 17. ovoga mjeseca. Već s prije spomenutoga razloga ona neće stupiti u život. Ai i inače nezna se kako bi s njom bilo. U njoj je zastupnička kuća prihvatila toliko promjena, da se nezna, da li bi uza nje pristala gospodska kuća, dakako uvijek pod uplivom vlade. Za sada, a možda i za dulje vremena, kućariti će se kao do sada po starom zakonu iz k. 1852. Za koje vrijeme spašeno je dakle i kućarenje s octom.

Trgovina na termine.

Zakonska osnova o trgovini na terminu vuče se već više vremena u carevinskom vieću. Bila je već ljeti prihvaćena u zastupničkoj kući. Gospodska kuća htjela je da § 12. inače glasi, nego li ga

e zastupnička kuća zaključila. Dotični odbor zastupničke kuće pristao je na promjenu gospodске kuće, držeć se one, da je bolje ista nego ništa. Sama zastupnička kuća pak prihvatila je većinom glasova drugačiji predlog i drugačije glasanje onoga paragrafa. Dogodilo se je to pukim slučajem. Poljački klub imao je pogovor za vrijeme sjednice zastupničke kuće. Njegovi članovi nisu došli na dobu k glasanju. Oni bi bili glasovali za paragraf onako, kako ga je gospodska kuća prihvatila, i svojim glasovi za to odlučili. Prije kakvih osam dana imala je gospodska kuća sjednicu, pak je o tom razpravljala, i ostala pri svojem prvom zaključku, zabaciv zaključak zastupničke kuće. Tako je morala osnovu putovati opet u zastupničku kuću. Tu se je razpravila kao prešan predlog. Mladočeski zastupnik iz Moravske obrazložio je prešnost, i ta bila je prihvaćena. Većina zastupničke kuće odlučila se je za promjenu prihvaćenu od gospodске kuće. Nije to učinila iz uvjerenja, nego držeć se one gori navedene, „bolje ista nego ništa“. Ovu osnovu bi vlada lakše mogla dati proglasiti paragrafom 14., jer je glede nje gospodska kuća već rekla svoju.

Podpora u nevolji.

Prije odročenja carevinskoga vieća se je još razpravilo sve prešne predloge odnositi se na podporu u nevolji, a podnešene u posljednje doba. Zastupnička kuća pozvala je c. kr. vladu kako i drugda u sličnih zgodah, da priteče u pomoć gdje obnadije da je nužno.

Sniženje ciena soli za živinu.

U posljednjem hipu se je prihvatila zakonska osnova, kojom se ponekle snižuje ciena soli za živinu.

Radi postupka oblasti u pitanju odavanja potrošarine.

Medju mnogimi interpelacijami, koje bijahu podnešene ovoga čedna, spominjemo onu, što je postavio naš zastupnik Spiničić glede odavanja potrošarine, kod koje, reče, dogadja se nevjerojatnih stvari kao i svuda u javnoj upravi u Primorju. Pošto je naveo nekoliko primjera iz Goričke i Istre, kako se u tom postupka, upravio je upit na njihove preuzvišenosti gospoda ministrapredsjednika kao upravitelja unutarnjih poslova i financijalnoga ministra: da li su voljni postupati proti onim, koji zabavljaju na svoje dužnosti; da se neodaje potrošarinu tudjim državljanom; da se je neodaje na dulje od tri godine; da imadu prednost drožva krmara i mesara, gdje obstoje, a da se drugud daje onim domaćim, koji najviše nudjaju; da se stane na put mahinacijam, koje se čine obzirom na već drugda spomenutu petloricu ljudi iz Pule, koji se odavaju nezakonito kao „savez krmara“; da uplivaju na pokrajinske i obćinske oblasti, da postupaju pravedno i zakonito na korist porezovnika, već i tako preobterćenih svakojako?

Za sporazum ņaha i Njemaca.

Poznato je, da su Njemci iz ņeske postavili ņehom predloge za sporazum. O tih predlozih obavjestio sam u predzadnjem broju „Naše Sloge“. ņeski zastupnici dali su na to svoj odgovor, koj bijaše dne 17. t. m. u većer izručen njemačkim zastupnikom, c. kr. vladi, i javnosti.

Odgovor taj podpisali su složno svi mladoćeski zastupnici, svi zastupnici velenjanske i onako dosta usjane glave. Zaključujem to iz ovoga: List za zabavu i pouku „Rassegna scolastica“, što izlazi u Firenci svake nedjelje, u br. 8, od dne 23. novembra t. g., imade nešto i za nas zanimivoga. Prije svega molim lepo gg. učitelje nek izvole pogledati lanjske i predlanjske brojeve „Uč. tov.“ (ove ga godine ne čitam), pak neka ga sa ovim usporedjuju. Evo što pripovieda imenovani list: „U Nilinu, kotar Buzet (Istra), dva oružnika uhvatise učitelja Marijana Marchi, te ga odvedoše vezanoga pjeske u Buzet,

Njemci bi htjeli da se uredi samo tamo, gdje su oni u manjini; drugdje pak da gospodare po svojoj volji — baš onako kako i Talijani Primorja. ņesi pak hoće, da se uredi u svih krunovina, među svim narodi, bili oni u manjini ili većini.

Njemci hoće da se za sada dogovara samo izmed ņaha i Njemaca ņeske; ņesi pako da se dogovaraju za sporazum izmed ņaha i Njemaca svih trih krunovina ņeskoga kraljevstva, najme ņeske, Moravske i Slezije.

Njemci bi htjeli, da se prije napravi okružja i po njih uredi uredovni jezik. ņesi hoće, da se najprije uredi uredovni jezik, a onda tek o novih okružjih, o novoj razdiobi krunovina na upravne skupine.

Njemci prikazuju rješene jezikovnoga pitanja, i to da se dade mjestu u uredih takodjer ņeskomu jeziku kao koncesiju ņehom. Ovi pak smatraju da to rješene nije drugo nego provedenje obstojećih temeljnih državnih zakona, i da je dužnosti vlade provesti jih.

Njemci hoće da dadu njeku prednost njemačkomu jeziku. ņesi hoće, da imadu ņeski i njemački jezik, jedniako pravo svuda u krunovinah ņeskoga kraljevstva. Oni daju njeku prednost njemačkomu jeziku samo u vojsci, al neće nikad pristati da bude taj jezik državni ili posredovni.

Njemci hoće jezikovne kolare obzirom na uredovanje. ņesi hoće da i ņeh i Njemac svadje u rećenih krunovinah imade pravo, da se može služiti svaki svojim jezikom, i da oblasti obće, s njim ustmeno i pismeno njegovim jezikom.

Njemci hoće okružja, da uzmu vlasti namjestničtvu. ņesi nisu proti razdiobi ņeske na okružja, al neće da ta oslabe moć namjestničtva; oni hoće, da se u namjestničtvu, kao i u drugih središnjih oblastih krunovina, odrazuje jedinstvo krunovine ņeske.

Njemci hoće da se ukinu kotarska zastupstva u ņeskoj. ņesi hoće da se uzdrže u ņeskoj, i uvredu u Moravskoj i Sleziji.

Njemci hoće da se činovnike namjestu u pojedine predjele po jeziku koj oni izjave svojim obćevnim. ņesi hoće da se činovnike namjestu po njihovoj sposobnosti po svih predjelih.

Njemci spominju kao posebne zahtjeve uredjenje jezika kod autonomnih oblasti, obrane narodnostih manjina, uredjenje pitanja škola za manjine, izbornoga reda, kurija, komora. ņesi odgovaraju, da će se to lahko rješiti čim se rješ jezikovno pitanje u obće u smislu jednakoga prava.

Na svrsi kažu ņesi, da su pripravni stupiti s Njemci u dogovore za sporazum. Kako su daleko jedni od drugih vidi se iz samoga ovoga što je ovdje spomenuto.

Pri svem tom kaže se, da će se konference za sporazum sazvati početkom nove godine.

Ako jih nebi bilo, i ako nebi do sporazumu došlo, ili ako se nebi ņehom drugim načinom bar koliko zadovoljilo, nezna se zašto bi se carevinsko vieće imalo opet sastajati.

Halucinacije.

Kod nas su ovdje bura i snieg malko ohladili zrak, tamo dolji u liepoj Italiji, rek bi, da još uvijek sunce žeze na talijanske i onako dosta usjane glave. Zaključujem to iz ovoga: List za zabavu i pouku „Rassegna scolastica“, što izlazi u Firenci svake nedjelje, u br. 8, od dne 23. novembra t. g., imade nešto i za nas zanimivoga. Prije svega molim lepo gg. učitelje nek izvole pogledati lanjske i predlanjske brojeve „Uč. tov.“ (ove ga godine ne čitam), pak neka ga sa ovim usporedjuju. Evo što pripovieda imenovani list: „U Nilinu, kotar Buzet (Istra), dva oružnika uhvatise učitelja Marijana Marchi, te ga odvedoše vezanoga pjeske u Buzet,

priglasio ga učiniti, 20 km. put, Prijavljen je bio, da je govorio proti caru. Dokazalo se dočim, da je to bila kleveta sa strane nekih Slovenaca (albanci Sloveni), koji su mu se htjeli time osvetiti, buduć on talijanskog čučenja. Posle trodnevnog zatvora bi pušten na slobodu. Radi toga bit će postavljena interpelacija u parlamentu! Kako vidite, nema tu za nas ništa nova, nego mnoge zanimivoga. Vidimo da u Italiji prate pažljivo svaku i najmanju stvar, što se kod nas dogadja. Pa neka i — Al molim Vas, je li to čovjekovo, vezati jednog čovjeka? Jeste li to ikada u svojem životu čuli, da bi oružnici vezali ljude, koji moraju u zatvor. Ne, ne, to je još samo u Austriji, gdje se još barbarski postupa, a njega su vezali, jer je on talijanskog čučenja. Pogledajte druge, n. pr. naše ljude nikada ne vežu, njega su činili poći pjeske, dočim druge voze četveroprednom kočijom preko ciele ņitarije. — Ala su lopovi, još uvijek tu Italiji i Slovenici u Istri, kako ti oni pod čovjekom jamu kopaju. Na stvari nije a ma baš ništa bilo, a oni ga sirotu oklevetaše, ni kriva, ni dužna tužiše ga! Eto kako: oni preko mora o nama sude, jer se tako o nama piše: Ali da Vas još na nešto, tuđe upozorim. Stoji tu crno na bielom, da će neko radi toga interpelirati u parlamentu. List je izišao na 23. novembra, i zbilja koncem istoga mjeseca c. kr. zaskupnik V. kurije Bennati, postavio je neku interpelaciju — koju ja nisam čitao — u našem parlamentu, radi postupanja c. kr. oružnika u Lanišću. Kako tamo oružnici postupaju, nije mi poznato i niti me nije za to briga, ali si ne mogu rastumačiti, kako to, da se je za onu interpelaciju već prije znalo u Firenci, nego li u Beču? Ne prima li možda g. zast. V. kurije njemački pisane interpelacije iz Firence? Sveza medju nespasenom braćom znamo da je: nehotice mi se nameće pitanje, nije li možda g. Bennati zastupnik u Beču, tu ujedno i zastupnik zemalja kraljevine Italije, buduć od tamo dobiva naloge kako i kada imadu interpelirati u Beču!? Neznam, da li su ustali i sada na obranu g. Marchi nekadanji njegovi prijatelji u Ljubljani!?

Evo što piše isti talijanski list o talijanskoj univerzi u Trstu. Veli naime: „Sva Italia-iredenta“ zadnjih godina sa ushićenjem prati rad austrijskih Talijana, kojim Austrija ne će da dade niti škola! Oni misli, da će silom i nadvladjem uništiti staru latinsku slavu i njezine potomke. Mi ovdje pristujemo toj plemenitoj i svetoj borbi, osjećamo tople kucaje mrtrenja za braću, koja još očekuju, i koja se moraju danomice boriti za svoj obstanak!“ Jeste li ih čuli? Imadu oni ovdje još i braće, koju „očekuju“, a ovaj očekuju štampan je debelim slovima! Mislim, da su dosta iskreni. Al da, molim Vas, Austrija bi htjela brisati sa lica zemlje latinske potomke! Uvijek tvrde, da su oni potomci Latina, nu to ciele svet znađe, da Latinima nema više ni traga, jer su ih uništili Huni i Avari, i da su današnji Talijani potomci ovih. To nam svjedoči povjest, talijanska ni malo prijazna i ni malo ljubezna lica i napokon njihova djela. Zar da bi od slavnih Latina mogao poći jedan: Caserio; Acciarito; Lucheni; Rubino; Musolino i dr. Ne, ne, nikako ne, to su potomci divljih naroda — današnji Talijani. Sve divlje narode je kultura latinska ugladila, samo Talijane nije ni malo, akoprem se oni diče, da su ju nasliedovali. Učenjak Lombroso piše u ovo zadnje doba, da je kod njih odviše razvijena individualnost, da im manjka kulture — eto sve dakle posjeduju, što i divlji narodi, n. pr. Afrikanci! Gentil sangue latino, ma guarda! Liepo Vas molim, nije li to smiešno dićiti se slavom svoga oca, a još smješnije pravijsati si tudju slavu. Vriednost ljudi odvisi od njihovih zasluga, al ne od njihovih imena. Slava ne viću onomu, koji je sin slavnoga, jer ne štiti

ocu svome, a slava napokon nije imetak, kojega se može bastinili! „Bit će slavni, kada budete tu slavu sami zaslužili al ne, ako su vam možda djedovi slavni bili!“ Vi ste uz ostalo ponajviše bodežom praslavili, i u tome ste nasliedovali svoje pradjedove — Hune i Avere. Za to: Slava vam!

Prelazim na treći članak u tome listu: „Domovina zemlja“. Neki Fanti ocjenjuje pjesme Ricarda Pittieri! Rodom veli da je Istran, u ocieni veli; da ne će pisati studije o tih pjesmama, al da želi upozoriti širu publiku na ove pjesme, koje se slašu i zanimanjem čitaju. Na koncu veli ovako: „Pjesnik opisuje talijansku Istru, svoju užu domovinu (patria minore), koja pruža ruke svoj široj domovini — (alla patria più grande) — Italiji!“ Jeste li čuli? Istra pruža ruke tamo preko mora i želi zagrliti majku Italiju! Bovio je već govorio sa Imbrianiem, koji lebdí nad Kvarnerom; a sada eto tamo u Firenci vide, kako Istra pruža ruke svoje, preko Apenina valjda u Rim! Kako je „kunština“. Sirota, kako će se se protegnuti, a lahko da njoj kalyka kost u životu pukne u tome natezanju. A majka? E, valjda nije ona ni gluha ni slepa ide kćerci u susret! — Dobro bi učinili, da bi se ti ljudi kadkada i na prošlost, poviest, obazreli, pak bi tu liepe nauke za sebe našli, te bi njim te nauke prošle!

Al ja sam se nećemu domislio. Imate i Fanti pravo: Istra ima svrj grb, a na njemu: ponosita kola sa zlatnim rogovima. Bit će, da tamo doli vide, kako njom se neće sa naše strane svićti. On računaju: to nam Istra ruke pruža, a u istinu njim Istrani i Istra putem svoje. koze pružaju — rogove!!!

Državna pomoć

Muam Velikom i Malim, te Zajanom.

Govor zastupnika Spiničića, izrečen u sjednici carevinskoga vieća dne 11. decembra 1902.

Visoka kućo!

Evo i mene da rećem koju k predležećoj zakonskoj osnovi, i to u prilog stanovnika najsiromašnijega predjela siromašne Istre. Neznam, da li se i nje sa strane njenih smatra parasiti. Ako da, onda možemo mi govoriti sa mnogo većim pravom o parasitih iz drugih krunovinah o naših, i to ne samo ob onih koji dolaze slobodno nudjati raznu robu i trgovati s njom, nego takodjer ob onih, koje nam država namjestu službeno, koji zoblju godišnje silu novca, koj bi u uredjenih odnosnih, pravom pripadao sinovom naših zemalja. (Mnogi glasovi: tako je!)

Za tim prosliedjuje njemačkim jezikom:

Visoka kućo! Jedna od najsiromašnijih pokrajinah monarhije, ako u obće nije najsiromašnja, jest Istra i najsiromašniji dio u toj zemlji je onaj kraj, koji je poznat obćenito pod imenom ņitarija. Taj se nemože govoriti o poljanah, već jedino o malenih prostorih, koji su kamenjem ogradjeni i na koje je zemlja nemešena, na kojoj rastu tada nekoji protivodi, od kojih mnogi ljudi ponajviše tri mjeseca živjeti. Za pašu je to dobro, al takovog je veoma malo. Šume jesu većinom bukove.

Neplodnost ovoga zemljišta pripoznala je već blagopokojna carica i kraljica Marija Terezija, dotičao njezina vlada, te je ona dala povlasticu stanovnikom onog najlošijeg kraskog tla, da mogu u cielej monarhiji sa octom kućariti (ugovati pokućama. Op. ured.) Ova povlastica bijaše podjeljena napose mjestam Vela i Male Mune i Zejane, što je sadržano i u dotičnoj carskoj listini iz godine 1852, što se nemože više smatrati kao povlasticu, već kao pravo, koje bijaše narodu zakonito podjeljeno.

Nastavak u priloga.

na nije imetak... zaslužili... bitni... zaslužili... bitni... zaslužili... bitni...

Pučanstvo služilo se je također tim pravom pribavljajući si kućarenjem sa ocom... Tom povlasticom služilo se kroz čitavo stoljeće bez zaprieke.

Nezadovoljstvo i potreba, koja je posljed toga nastala u spomenutih mjestih, bijaše tako velika, da bijaše vlada prisiljena, na to, da proširi dozvole za kućarenje.

Godine 1883. stvoren bijaše naime najvažniji zakon za Istru, usljed kojega zabranjeno držanje koza.

Ljudem se je nadalje ograničilo polje drvna, osobito bukovine, za paljenje... Ljudem se je nadalje ograničilo polje drvna, osobito bukovine, za paljenje...

Kadno je vlada dozvole za kućarenje dne 1883. ograničila ili bolje rekuć odem otela, uputila ih je na poljodjelstvo, voćarstvo, na marvo- i letučinogojstvo, na izdielanje liesa, ali nije ništa pozela za promicanje i za podignuće ovih...

To je potaklo mene i dra. Laginju, da moje uze istomišljenike, da smo postavili interpelaciju, koja bijaše podnesena 31. marca 1898. i tiskana u zapisniku od dne 1. aprila 1898.

Po svoj prilici usljed te interpelacije došlo već mjeseca augusta iste godine oba Podgrad i tamošnja kotarska gospodarska zadruga od strane c. kr. kotarskog glavarstva u Voloskom pozvane na sljed ministarstva poljodjelstva, da o ovim izvieste, kako bi se moglo stanovništvu gorispomenutog mjesta pomoći.

Kako se čini, posve neodvisno od toga, uzelo se je u najzadnje doba, ipak naše korake, koji kažu, da se nešto kani učiniti.

Prije nekoliko mjeseca bijaše na Munah komisija, kojoj je prisustvovao i jedan činovnik iz ministarstva trgovine, koji je ravnatelj uzorne radionice za plešenje koša, te drugi zastupnici iz Trsta, Podgorja i same občine, i to u tu svrhu, da se tamo podigne tvornicu za rezanje streljaca od trstike (spanjolske. Op. uređ.)

njih mjeseca obadješe krajeve okolo Žejanah, Munah, Velikih i Malih, okolo Jelovice, Vodica, sve do željezničke postaje u Podgorju, i to radi gradnje jedne ceste timi krajevima, što bi bilo veoma potrebno.

Obje ove činjenice znače, kako je rečeno, da se nešto kani učiniti. Nu to je premlalo i zatim dolazi se prekasno.

Kod toga moralo bi ministarstvo poljodjelstva čvrsto sudjelovati, i to u smislu predloga, koje su stavile mjeseca septembra 1898. občina i kotarska gospodarska zadruga.

Preporučam osobito spomenute predloge koji občine, toli kotarske gospodarske zadruge, jer ti su najshodniji za to, da se ljudem može pomoći.

Imalo bi se pružiti podpora također za nabavu vode, koji za ljude toli za blago. Na temelju ovo malo riekih, na temelju spomenute svoje interpelacije od dne 31. marca, odnosno od 1. aprila 1898.

Odstavak 4, § 10. neka glasi: „Spomenuti ministri mogu sporazumno sa ministrom financijah također pojedine pod naslovom c), i) i p) spadajuće vrsti robe, kao što i ocat iznimno...“ (itd. nepronijeno.)

Ovo bi bila samo iznimna ustanova. Moj predlog uside za tim, da se dozvoli kućarenje sa ocom za sva vremena; ovo neka se dopusti samo tako dugo, dok pruži vlada odštetu za ono, što su si ljudi do sada kućarenjem sa ocom zaslužili.

Ovdje se neradi o trajnoj stvari, već o privremenoj za nekoliko godina. Kako bi se pri tom imalo postupati i što bi se moralo poduzeti, o tomu stavić ih u resoluciju, premda bi ista spadala više k § 16., koja glasi (čita):

Poziva se c. kr. vladu: 1. „Da dade dozvolu za kućarenje sa ocom stanovnikom Munah Velikih i Malih, te Žejanah u mjestnoj občini Podgrad, politički kotar Volosko u Istri, još bar za nekoliko godina, a međutim;

2. da poduzme bezovlačno korak, da se osjigura onim stanovnikom sredstva za obstanak kao dotičnu odštetu za kućarenje, drugim načinom, i to osobito:

a) primjerenim djelovanjem za podignuće i promicanje poljodjelstva voćarstva, marvo- i letučinogojstva te liesnog obrta. b) dogradnjom odgovarajuće ceste od Munah proti Trstu, (kroz Vodice, Jelovice, Podgorje, Kastelec, Soberh, Prebenek, Dolina), jedne druge, odnosno produženjem

prve u protivnom pravku od Munah preko Žejanah u područje mjestne občine Kastav, radi sveze osobito sa Voloskom sa sjedištem političke oblasti, i sa Opatijom, i jedne traće, od Munah u Podgrad, u sjedište kotarskog suda i občinske oblasti.

Ja sam svršio i molim visoku kuću, da izvoli prihvatiti koji moj predlog toli moju resoluciju. (Odobranje.)

Fr. Ti užas Jurino zalandarat valje do Lovrana, čes mi morda znat povedat kega zlođeja peljaju ti lovrauski vapori, da se su vavak kreaci kako i prčuh kada se ga, s kašom napuni.

Jur. Varamente na kuverte ni videt ljudi, ma pod provun da j' sve kreaco s kristalom, s rogi i lumberom, ča ga on talijanski Kranjac pobira.

Fr. Tako imaju dobru savurnu. Jur. Paranj da ja, neće ih saka bavica na kraj tistit.

Fr. U moru je zalija. — fiole, lipe su rožice rumene! Jur. Pomogla nas Marija — fiole, lipe su rožice rumene!

Oba: I Marija i višnji Bog — fiole, lipe su rožice rumeneeeeeee! Jur. Jedanput na lito, moremo i mi zakanat, ča ne Jure?

Jur. Bože daj, da bimo i k litu! Fr. Dobre blagdane! Jur. Dobre fritule!

Fr. Ča biš reka Jurino, pristoji se jenemu svećeniku više, da išče i lovi izgubljene duše, ali da lovi i ubija zece? Jur. More se jeno i drugo, ma prva mu je dužnost, da duševno nahrani i napoji svoje ovčice, a onda neka gre kamo ga želja vuče.

Fr. Ma jenega talijanskoga plovana na Porešćine čes laglje uaci vani na lovu, lego doma kod svojga posla. Jur. Ter ima puk one plovanije biškupa u Poreču.

Fr. Ma se ga boji zač je plovani Talijan!

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinski kotar:

„Božićno drvo“ za djecu hrvatske škole u Sijuni bilo je pripravljeno u nedjelju 21. t. mj. U dva sata posle podne napunila se je prostrana dvorana našeg „Sokola“ hrvatskim roditeljima i djecom, a okolo krasno urešenog stabla porredali se učenic i učenicke, bacajući požudni pogled na obilne darove što su bili naslagani ispod stabala! I bilo je tu daru, dobrom Bogu fala; a čestite i rodoljubne gospodjce, koje su sve to nabrale i pripravile mogu bitu ponosne rad obilutog ploda njihovoga mara. Vjerjadi tamburaški zbor odigrav je nješkolu narodnih komada, djeca odpjevaše par pjesama, sve u najvećem skladu i na zadovoljstvo občinstva, a na dikui vrlug nadučitelja Jelusića, koji je radeč bez mira i prestanka sve to liepo udesio, kao što je udesio predstavljunje djeje igre „Čestit Božić“ uz samo sudjelovanje svojih učenica i učenika. A da si vidio tu kačenu mladež, kako je divno igrala, kako je uloge izvrstno znal! na pamet, kako je na koncu odpjevala milu božićnu pjesmu! Usklik bijaše ob-

ćenit; evala takvoj djeci, evala učitelju, koji ih tako znađe pripraviti.

Najljepši trenutak zabave bio je bez dvojbe, kad je blizu dvjesto dječjih nevinih grla zapjevalo uz pratnju tamburaških zbora onu svakomu od nas toli milu pjesmu „U se vrime godišta“. Mnoga suza radostnica kanula je starijem niz lice videć i čujuć tu divotu, a mnogi se je sjetio kakvim je ozhitom i on tako pjevao u zavijačnoj crkvi! Nakon toga je g. dr. Ivan Zucco oslovio prisutne sgodnim rietima, crtajuć važnost narodne škole u Pulji i zahvaljujuć „Družbi sv. C. i M.“, koja je nikla pod Divićem, te je ustanovila hrvatsku školu haš u Pulji gdje je danas, hoće nećeš, središtna točka Istrije, kamo dolazi našega naroda iz svih strana i odkuda će ili sunce obasjati ili mrz biti sav hrvatski puk i Istri.

Još se je mlada djevojčica zahvalila u stihovima gospojniskom odboru, na što je uzslidilo razdjeljivanje darova, na neizrecivo veselje maljušne čete, a na radost svih prisutnih.

Bog dao, te se opet do godine nasti na okupu u zdravju i veselju.

Silvestrov večer priredjuje Čitavnica u Poli zadnji dan godine. Početak u 8 sati u večer. Ulagznina: Članovi 60 h; nečlanovi 1 K. — Biti će pjevanje, tamburanje, predstava „Doktor Müller“, te tombula i ples.

Knjige društva sv. Jeronima su pripjele te se mogu dignuti kod povjerenika g. Lacka Križa (Via Circonvallazione) u pisarni osjguravajućeg društva „Croatia“.

Iz Raše. Kha... kha... pljuč — eh, ta kašalj će me prvo vremenom pod zemlju zajati — že inutile, ja po zimi nis za niš. Ne morem pisati, petita nimam za isti — za pravo reče i je malo ča — ne stijem šfoje — ča da, da „Našu Slogu“ i „Narodni list“ i to je sve... jedino ča me kripi je bukaletica. Donke ne zamirite!

Bože moj, kamo smo došli, kakova vremena izmed jedanput i sad, kakove cirkunstance? Jedanput ni bilo tih ferat, tih malini na vapori na letriku, tih bicikleti, a sve jeno se je živilo, i još kako živilo! Za 16 karantana si ima četvrt mesa, a po 4 karantana je bija buk al vina, a danas? Sad sve na veliko, na lošo, bravo šjori! I moja stara je stila, da će fritule frigať, nega ja sam joj popal kotu i sam joj ga otrepal oko nosa — „juhu, juhu mi kupi, a ne fritule, ču ti ja dat sakrabojskih fritul.“ Lako je bilo nam zbravat oniput, kad su naši malini u Raši mlili, ali sad su nam sve drugi preuzeli i mi smo sami krivi. Dojde Farlan, se zatuce u naše selo, impianta kakovu butičicu ča, ali kakav drugi esercicij i svi k njemu, kako na med. „Barba Mate de quã, šjor Lovrenco de la, fioca simo, kumpara tamo...“ intanto on mudi, a kad si je napunio žep, fuć priko briga! Ako pak ne pobigne, onda kad se čuti malo juk, ti se fika u komunske poste, ti zapovida i hodi ga zreni? Še sa „noi šemo istrjani, a vi hote u hrvaciju!“ — E čo z kušie k porta. Da ja morem govorit i da imam nekoliko augušt manje, ja bi ih lipjih povida nego „Sole“ u Trstu, ali ča čete, pacencija fratre — za to lito no se manja fritule!

A ča da ju vozim naprid; trupil sam ove dvi čakule, samo da se morem skužat, onima, ki rado čitaju moje pačuharije, da mi ne zamire, da ih toliko vremena nis poslužija. Ljudi moji, obratite se na staroga Fraku i on nekoga vraga zna, pak će vas već poslužiti. Želim vam svima dobre blagdane i sretan početak nove godine. — Barba Mate Balota iz Raše.

Porečki kotar: Noumjestno zadrklivanje. Na glavnoj skupštini zemaljskoga kulturnoga vieća, održavanog prošle godine u Poreču, bočeno je predsjednik g. Campitelli kotarsku gospodarsku zadrugu u Podgradu (1) radi toga,

sto bijaše pred više godina istoj poslana peč za sušenje voća, pak se od polje nikada neznata kamo je ta peč dospjela.

To isto optajovalo je isti i u posljednjoj sjednici stalnoga odbora, istoga vieća, održavanoj dne 27. oktobra 1902. u Poreču — kako to čitamo u 78. broju „N. Sloge“.

Ali to bockanje g. predsjednika nije ništa drugo nego jednostavna osvada ili kleveta — jer:

a) spomenuta peč ne bijaše nikada poslana gospodarskoj zadrugi u Podgrad (kojoj su zadnjih godina na čelu „sladki prijatelji“ G. Campitelli-a, g. Rogga i Jenko), već kotarskoj gospodarskoj zadrugi u Materiji, kojoj bijaše tada na čelu gosp. R. Zupančić;

b) na zahtjev zemaljskoga kulturnoga vieća u Poreču bijaše ta peč kasnije poslana u Pazin, gdje su valjda s njom činili pokuse;

c) tu peč dovezoše kasnije posredovanjem bivšeg putujućeg učitelja Zolbiga u Slivje, gdje se neko vrijeme rabila i kasnije vani na otvorenom dugo želala. Tada negda dovezoše ju opet u Materiju i da vani nesagrijije, dao ju je g. Zupančić spraviti na suho mjesto, gdje se i danas nalazi u lošem stanju.

G. Campitelli hotio je dati pod nos kolji G. Roggu, toli, g. Jenku, što su tobož zanemarili sušilnu peč, koju im je on bio v e l e d u š n o namienio, a oni te peći nikada ni vidjeti nisu. On reče, da se o peći nije nikada moglo doznati, što se je s njom dogodilo, a morao bi bio znati kao predsjednik zem. kulturnog vieća, da bijaše ta peč po nalogu istoga vieća poslana prvi put u Pazin, a drugi put sa znanjem toga vieća u Slivje.

G. Campitelli se je valjano porezao hoćeći osvaditi posve nevine osobe, dočim je kriv sam, jer neznata što se događja u društvu, kojemu je on na čelu.

Deputacija iz Brgduda na c. k. namjestništvo u Trstu. U subotu bijaše dvojica naših rodoljuba iz Brgduda, obćina Buzet, i to mjestni župan Martin Mauša i obćinski zastupnik Matej Turković na c. k. namjestništvo u Trstu, gdje predaše u ruke nadzornika veleuč. g. Franu Matejčiću molbu, u kojoj mole, da se za tamošnju mnogobrojnu školsku djecu prikrbi učitelj, odnosno, da se tamo ustroji javna pučka škola. G. nadzornik obećao je učiniti sve, što bude u njegovih silah, ali se bojimo, da će oni hobri ljudi morati još na učitelja čekati, jer se kod nas po mudroj odluci viših školskih oblasti ustrajaju samo tri škole na godinu.

Iz Oprtlja pišu nam 19. o. mj. Prošloga čedna donio jedan naš župljan svoje diete na krst u Oprtlju, te je zamolio g. župnika Walkera, da bi diete po starinsku krstio hrvatski, jer kumovi neznaju ništa talijanski a još manje latinski. G. kapelan bio bi drage volje zadovoljio opravdanju želji našega čovjeka, ali g. župnik hotio sam diete krstiti, da tako učvrsti latiniziranje u našoj župnoj crkvi, kamo se isto sve to više uvlači na štetu narodnog jezika i na žalost ogromne većine naših župljana. G. župnik odgovorio je našem čovjeku, da on nema odlučivati kako se ima krstiti, to da će on učiniti kako treba. a kumovi neka mole kako znaju.

G. župnik mimoizlazi dakle svojevolumno želju puka i davni naš običaj, što nije pravedno, i čim će si možda steći priznanje naše liberalne gospode, ali stalno neće ni ljubavi ni poštovanja velike većine župljana.

Iz Porečja pišu nam 20. o. mj. Gradnjom nove željezničke pruge Trst-Poreč pokvareni su u nekih selih ovoga kotara tako putevi, da su jedva pjesaku prolazni, dočim su za vozove posve neprolazni ili ako se bude i moglo po njih voziti prolazne vozove, pušim, ili kretanimi neča, se, više nikako moći, kako se je vozilo do sada. Odatle nastaje velika škoda našem siromašnomu kmetu, kojega biju svakojake druge nevolje, pak sada dolazi

eto i nova. Mi preporučamo toplo zastupstvom pojedinih obćina ovoga kotara, da se zauzmu odlučno za popravak pokvarenih i nepristupnih puteva, da je postavi u prijašnje stanje onaj, koji ih je pokvario, ili čijom krivnjom bijahu pokvareni.

Isto tako tuže se naši seljaci, da su table od rampa postavljene tako blizu puteva, da će ih ljudi kad budu vozili drva, prašće ili suho lišće i nehotiče dolje baciti, a tada će ih oblasti tjerati i pedepsati ni krive ni dužne. Tomu bi se lahko pomoglo, kad bi se rečene table više od puta udaljile čim se nebi nikomu naškodilo, a puk bi se shodnije svojimi vozovi po putevih kretao. Ovo jedno i drugo pitanje, t. j. popravak puteva i premeštenje spomenutih tabla preporučamo na uvaženje našem upravitelju kotarskoga poglavarstva u Poreču, g. Bennezu, jer se imamo od talijanskih obćinskih zastupstva malo čemu dobru nadati.

Table na postajah nove željeznice Trst-Poreč. Prijatelj nam javlja iz porečkoga kotara, da su nastale nekoje promjene na tablah nove naše željeznice usljed drzovite i nepravedne agitacije talijanske gospode. Tako bijaše primjerice prije tabla u Novoj Vasi kod Poreča dvojezična t. j. Villanova—Novavas, a tako bijaše i u Višnjaju i ako se nevaram u drugim mjestih ovoga kotara. Od deset dana amo skinuli su te table, te im neima više traga. Puk si nezna to protumačiti inače nego da će valjda sada ostati bez tablah ili da će brisati hrvatski napis i ostaviti samo talijanskoga. Mi se ne bismo ni ovomu čudili, jer je kod nas u Istri, osobito u ovom kotaru sve moguće.

Što se tiče prije spomenute postaje Novavas, to bi bio tamo posve suvišan talijanski napis, jer osim par talijanskih obitelji iz Novevasi i Tara; služi se sav ostali puk, koji će trebati onaj postaju, izključivo hrvatskim jezikom. Svi naime, koji će se služiti onom postajom koji iz Novevasi, toli iz Tara, Frate, Vabriga, jedan dio Bačva i jedan dio Zbandaja služe se malom iznimkom hrvatskim jezikom, pak neka kakva šta im drago talijanske umjetno skovane statistike.

Naši Novovašćani i susjedna sela očekivala su, da će se na tamošnjoj postaji sagraditi komad kućice, kamo bi se narod utekao pred zimom i pred toplinom, a kad tamo sagradiše jednu siromašnu pokrиту strehu bez zatvora, kamo će se moći učiti jedino pred kišom, nipošto pred zimom. Ona streha pokazuje na veliku mizeriju.

Koparski kotar:

Obćinski izbori u Miljah i socijalisti, usrećitelji našeg naroda!! Govoreć u zadnjem broju o netom započelih obćinskih izborih za III. tjelo u Miljah, kazali smo na koncu točite vesti, da će pohjediti zlorabara izborne komisije. I nismo se prevanili! Evo zašto ne:

Izbori za III. tjelo započeli su 15. te svršili 17. o. mj. Prva dana bijahu naši izbornici uzprkos pristranosti i zlorabah izborne komisije u velikoj većini. Dne 17. na večer javio je tamošnji rodoljub našim rodoljubom u Trstu, da su naši izbornici prva dana izbora imali preko 100 glasova većine. Ali trećeg dana imalo je nastupiti presenečenje. Toga dana dali se na posao miljski socijalisti po receptu talijanske stranke u Istri. U komisiji gospodovali su takozvani usrećitelji radnika i nevoljnika — gospoda (oprostite) drugovi socijalisti. Talijanska bo liberalna stranka videći, da ne može sama ništa protiv ogromnoj većini izvanjskih i naših izbornika, združila se protiv slovenskim radnikom i seljakom sa socijalisti, prepustiv im sav izborni posao. I oni pokazahu, da su tomu poslu dorasli, da su si dobro prisvojili izborni recept talijanske vladajuće stranke, da se ne plaše ni oni poznatih spleta i varka rečene stranke. Kako pišu iz Miljah trčćanskoj „Edinosti“ glasovali su jedni te isti talijanski radnici po više puta,

dočim je izborna komisija odbijala za svaku malenkost naše izbornike. Na taj način, i jedino na taj način mogli su usrećitelji radnika i seljaka doći do većine u trećem tjelu.

Oni će sada, hvalili, da su potukli ne samo talijansku gospodu, nego i slovenske bogataše, dočim su se u istinu složili sa gospodom i bogataši protiv slovenskomu radniku i siromašnom seljaku. Najnaravniji savez bio bi bez dvojbe radnika sa radnikom i seljakom protiv gospodi i bogatašima, ali naši usrećitelji vole vezati se sa gospodujućom talijanskom strankom protiv potlačenomu, zanemarenomu i zapuštenomu našem radniku i seljaku.

Pa usprkos tomu ima još slepih i lahkomjernih radnika naših, koji vjeruju tim tobožnjim usrećiteljem radnikah i seljakah, premda nisu — bar u Istri — ni za diaku bolji ni pravedniji napram hrvatskim i slovenskim radnikom i seljakom nego li je lažliberalna gospodujuća i gospodska talijanska stranka.

Voloski kotar:

† Ermin Jelusić. Iz Voloskoga nam dolazi tužna vest, da je tamo preminuo naglom smrću g. Ermin Jelusić, umirovljeni mornar ratne mornarice sjedinjenih država američkih, posjednik u Kastvu, brat velezaslužnog, kastavskog načelnika g. Kazimira Jelusića i veleč. bersetkog zupnika gosp. Rajmunda Jelusića, u 52. god. u četvrtak dne 17. o. mj.

Cestiti Mincić bio je uzoran rodoljub, plemenita i milosrdna srca, te ga je svatko cijenio i stovao, koji je kada s njim u doticaj došao.

Kao mornar stupio je u ratnu mornaricu sjedinjenih država američkih, u kojoj je častno i pošteno služio neprestance preko 20 godina, i koja ga je konačno, liepom mirovinom odпустиła iz službe na njegovu molbu.

Ploveč kroz svu poznata mora širom svijeta čitao je uvijek naš list rado i slastno kao malo koji njezin predplatnik. Uvijek se je rado sjećao iz dalekih krajeva svijeta svoje rodbine, prijatelja i svoga naroda, komu je ostao vjeran do zadnjeg dana.

Na skrajnoj mu uri obkolila ga njegova mnogobrojna rodbina, kojoj je bio dobrim bratom, surjakom i stricem. Osim spomenute dvojice braće pokojnikove plaću za njim i braća Lav i Ljudevit, te sestru Matulu Skender i Ljubica Dešković. Za dobrim Mincićem zah duboko sav Kastavograd, žale za njim mnogobrojni prijatelji i znanci, a i mi šaljemo na njegovu svijetu grob iskrenu suzu žalosti, a njegovim milim toplo prijateljsko saučeeće. Vječni Ti pokoj vriedni Minciću!

Dobra zabava! Iz Opalije nam pišu, da priredjuje tamošnji klub plivaoca dne 31. decembra t. j. na dan sv. Silvestra veliko natjecanje u plivanju u moru. Natjecati će se za prvenstvo kluba u daljini od 100 metara. Za najbolje plivače raspisane su tri nagrade.

Mi nezavidamo niti najmanje gospodi plivačem njihovom odvažnost, koju pokazuju svakako tim, što odlučise natjecati se dne 31. decembra, uz letošnju studen, usred prostora mora. U ostalom, želimo im od srca dobru zabavu!

„Narodni list“. Iz posljednjeg broja velezaslužnog opatijskog „Narodnog lista“ doznajemo sa žalosću, da će koncem tekuće godine obustaviti za neko vrijeme. Premda nas tješ nada, da će dići naš drug opet osvanuti, da svrši teško, ali uzvišeno svoje poslanstvo i nadalje, žalimo duboko, što su naši tamošnji rodoljubi bili prisiljeni, da obustave njegovo izdavanje bilo i privremeno. Naša je već žal, da bude privremeno, čim kraća, pak da nam se naš opatijski drug što prije pojavi sviet i čvrsat, te da vrsi i nadaju svoje plemeniti i uzvišeno poslanstvo na korist narodu na čast, i diku njegovih požrtvovnih i nosebičnih radnika.

Trst.

Rodbini, znancem i prijateljem c. k. primorske vlade sa sjedištem u Trstu javljamu tužnu vest, da im se valja naučiti talijanski, ako žele čitati i razumjeti njezin službeni list „L'Osservatore Triestino“.

Grozna nesreća na moru. Pred prošle nedjelje uputiše se četvorica mladića iz trčćanske luke ladjicom na jedan u namjeri, da se ugodnim vjetrom tjeraju u zalievu potabave. Mladici u dobi između 20—27 godina a po rodu i jeziku Niemci, činovnici raznih trgovačkih tvrdja u Trstu, bijahu zadnji put sa ladjom udijeni u nedjelju poslije podne oko 4 sat kod posljednje bave izvan trčćanske luke. Od tada ne bijaše više ni glasa ni traga o njima. Pod večer u nedjelju počela je burasve to jače duvati, te bi reč da je slabša ladjica i iznemogle mladice sve to dalje od luke tjerala, te da su uzburkani valovi ladju sa izmucenimi i smrznutimi mladici prevrnuła.

U nedjelju po noći poslao je ludeč ured svoje parobrodice tražiti mladice, ali se vratio natrag bez uspjeha premda je sav zaliev do istarske i protivne obale pretražio. I sljedećeg jutra tražili su mladice parobrodil lučkog ureda na daleko široko, ali i opet bez uspjeha. Tada se je već obćenito držalo, da su nesretnici naš smrt u moru, ali još se imalo tračak nada, da ih je možda koji parobrod plovidla u Trsta na putu u pogibelji našao, ukrcao i sobom poveo, ali kad ne bijaše o njima glasa ni poslije pet dana, nestalo je i u naše. Tekar u petak u jutro primili su trčćanski listovi iz Mletaka brzojavnu vest, da su tamošnji ribari našli prevrnutu ladju i mrtvog mladica, koji je pripadao onoj četvorici i po odličnom pjevačkomu vještarskomu društvu „Hansa“ u Trstu. To je na žalost jasan dokaz, da su svi naši smrt u moru.

Politički pregled:

U Puli, dne 17. decembra 1902.

Austro-Ugarske:

Službeni list javlja, da je odstupa ratni ministar barun Kriehammer, a tamo njegovo mjesto bje uneo van general Pitreich.

Dne 21. o. mj. viećali su ministri predsjednici dr. Koerber i Szell te drugi ministri financija Lukacs i Böhm-Bawerk četiri sata o nerješeni jošte pitanju, te čuši se austro-ugarske nagode. Poslije podne viećao je Szell sa ministrom vanjskih posala grofom Goluchowskim i o odkazu vladine klauzule. Klauzule bijaše Szell primljen od cara u audienciju.

U Dubrovniku imali su doći porotu radi veleizdaje urednik taliosavrskog lista „Dubrovnik“ i njegov radnik. Pošto se nalazi pako glavni sud dok profesor Zora na Cetinju kao učitelj podne viećao je Szell sa ministrom vanjskih posala grofom Goluchowskim i o odkazu vladine klauzule. Klauzule bijaše Szell primljen od cara u audienciju.

Crna Gora.

Povodom svog imendana izrekao na Cetinju knez Nikola pred zastupnicima Bugarske, Rusije i Srbije poduju govorkoju, da je oznaočio bituaci program dinogorske vlade. Glavne preinake da praveći pojačnije u civilnom zakonstvu će se urediti vlast ministarstva državnog vieća; vrhovno sudiste, da će pretvoriti u kasacioni sud, i sadržaj nove tribunalah zamjeniti ce sudici-principi. Glavno načelo uprave, da ce biti demokratsko. Crna Gora, da ce biti podijeljena u pet sudbenih kotara, kojim ce se na čelu sudici-principi. Osim toga, da se godinice sastavljati po stalnim načelom državnog proračun, urediti ce se pitanje mirovini činovnikah, izmedju kojih da

Poziv

Pozivlje se člane kotarske gospodarske zadruge, da dodju

glavnoj skupštini

koja će se održavati u Borscu u nedjelju dne 28. decembra 1902. u 9 sati u jutro.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsjednika.
2. Izvješće tajnika o radu g. 1902.
3. Izvješće blagajnika.
4. Izbor novoga odbora.
5. Možebitni predlozi.

Kot. gospodarska zadruga Opatija. Voleske, 12. decembra 1902.

V. Tomičić, predsjednik.

Marko Zović

krojački majstor

u PAZINU (u kući gdje se nalazi ljekarna k sv. Cirilu i Metodu)

preporuča se p. n. obćinstvu, posebice pako veleć. gosp. svećenima, učiteljima itd., za narutbu svakovrstne obuće u naj-slijepij ili najprostijoj tkanini. Odiela imade takodjer gotovih u zalih koji za odrasle toli za djecu, zatim haveloke itd. Ciena raznih odiela i haveloka jest prama vrsti od 5 do 20. forinti. Drži obilat zalihu raznih tkanina za odiela na melar, osobito onih iz Jägerdorfa; prima naručbe za odiela po-mjeri, koje izvršuje u najkraće vrijeme uz osobitu pažnju bez bojazni utakmica.

Ba. 2128.

Oglas.

Daje se na znanje, da do 10. siečnja 1903. je prosto prikazati pismene ponude za oko 3000 mlj. hvati drva obćine Rabske preskrb. ljene sa jamčevinom od K 340 za drva Kalifronta, K 65 Sv. Grgur, K 130 za Fruga i K 220 za Lun.

Druge potanje uvjete moći će se pregledati kod ovog ureda u obćinih uredovnih satih.

Obćinsko upraviteljstvo

Rab, 10. prosinca 1902.

Načelnik: P. Dominis. Prisjeda: Tudorin.

Broj 5862.

Poziv

agentom potrošarine.

Sva je prilika, da će obćina Kastav utjerati svoj namet na potrošarinu vina i mesa i pristojbe na pivo u godini 1903. u vlastitoj režiji.

Za taj slučaj upozoruje se gospoda agenti potrošarine u službi ili bivši u službi, da se kod obćine Kastav ustmeno ili pismeno do konca tekuće godine prijave, koji bi voljni bili preuzeti eventualnu službu i pod kojimi uvjeti, da se može obćina u slučaju potrebe na njih obratiti i eventualno u službu ih primiti.

Glavarstvo obćine

Kastav, 22. decembra 1902.

obć. načelnik: Jelušić.

stati velika promjena jer da će sve stare ovnaka zamjeniti mladje i viestje sile.

Jednomu bugarskomu listu pišu iz grada, da će srpski kralj Aleksander koje dan proglašiti svolim nasljednikom u Srbiji, mladoga tasinika Lunjeva, brata kraljice Drage. Ova viest po-ljuje se svako, malo pak se nezna da je i ovaj put istinita.

Bugarika.

Lz Petrograda pišu bečkim listovom, se je Rusija obiljno uplela u mace-donsko pitanje. Odavna da su se vodili medju Rusije i Bugarske pregovori o jednom rješenu macedonskog pitanja i je bugarska vlada predložila Rusiji sirsnu osnovu o reformah, koje bi se nale provesti u Macedoniji.

Razne viesti.

Štipendije iz zaklade g. Josipa Gompaleposjednika na Rieci. Otvoren je na-četak na četiri štipendije iz zaklade g. Josipa Gorupa za slovenske i hrvatske djele visokih i srednjih te trgovačkih obah-rodum iz Kranjske, Štajerske, Hr-atke i našeg Primorja. Štipendije u iz-nosu od 2800 odnosno 500 kruna podlie-je sam zakladatelj g. Josip Gorup vele-čac na Rieci.

Neopstriv nomar do narodnog jezika. Pod tim naslovom piše nam pri-atelj: Čitao sam više puta koli u Vašem, ali u drugih hrvatskih listovih tople pre-poruke našim trgovcem neka se u svojem opisivanju služe vazda i sa svakim svo-om materinskim jezikom, kojemu ćemo tako pribaviti ugled u tudjinstvu. Ako je iko zahtjev opravdan u dopisivanju sa rođodci, sa Talijani i sa Niemci, kud i ako je opravdaniji kad se dopisuje sa nadnoplemici, recimo sa Srbi, Slovenci, esi itd. Pa ipak na žalost griše nekogi naši trgovci u tom pogledu i u ovom drugom slučaju. Za danas iznašamo samo jedan takav slučaj izpustiv za ovaj put mena zanimanih osoba, ali drugi put ne-emo im novoga grieha odgustiti.

Iz čisto hrvatskog mjesta iz Dalma-rije piše trgovac Hrvat trgovcu Srbiju u Prst u talijanskom jeziku i naručuje mu polbratitu roba. Srbin trgovac šalje mu robu i račun u talijanski. Objojci je ma-erinski jezik hrvatski i teče im bolje i gladj nego li talijanski, ali oni se ipak kuže objoica tudjim im jezikom! Kako nekome ovaj put ih staidimo, ali bude ih te opetovalo samo još jedan put, dati ćemo njihova imena i prezimena na jav-nost, pak neka znaju njihovi suplemenici suzemljaci kakovi su rođoljubi.

Hrvatska Vila. Primamo ovu objavu: Početkom g. 1903. početi iz izdavati u Zagrebu književni list, pod naslovom „Hr-vatska Vila“. List će izlaziti svake subote na šestnaest velikih stranica u dva stupca, a ne će se baviti politikom, već isključivo književnošću, umjetnostima i znanostima. Polanji program izići će u prvom broju. List će stajati na godinu 8. K., a za djake samo 6 K. Prva dva broja poslati će bez-platno na ogled. Tko do trećega broja ne pošalje predplatu, list će mu se obavustiviti. Hrvatska Vila“ bit će u prvom redu posvećena mladosti, te će nastojati, da je uzgoji u zdravom shvaćanju ljepote, do-rote i istine. Očekivajuć sa najdubljom zahvalnošću podporu pisaca i čitatelja, obćajem uložiti sve sile za uspjeh lista. Zagreb, 14. prosinca 1902.

Dr. A. Treadl Pavčić.

Domšijati župnik. U nekomi selu nedaleko Koburgu srdio se je od dulje vremena ondješnji župnik što je dolazila živač njegovog susjeda u njegov vrt, gdje mu je nanašala dosta štete. Premda je on susjedu često rekao, da popravi trošan plot, kroz koji je živad ulazio u župnikov vrt, ipak on to nije

učinio. Jednog dana se župnik dosjeti ovome: On pošalje dva jaja svome susjedu, koja da su tobože njegove kokoši snesle. Uspjeh bio je postignut; već narednog dana bio je plot popravljen, jer se je seljak bojao, da ne bi njegove kokoši i više jaja snesle u župnikovom vrtu. Oražno vježbe kod zemaljske obrane. Buduće godine pozvani će biti k oružnim vježbam svi vojnici za deželnu obranu unovačeni godina: 1893., 1894., 1895., 1897., 1898. i 1900., te oni god. 1902., koji nisu bili kod vježba preko 16 čedana, te nadoknađni pričuvnici godina: 1896., 1899. i 1892., te oni godine 1893., koji dosadašnje vježbe nisu trajale preko osam čedana.

Prestrug sud o žensikma. Neki mudrac izrekao je sledieći sud o žensikma: da metnaš u vreću 999 zrnja otovnica, a samo jednu zrnju, koja nije otrovna, pak da vručaš ruku u tu vreću, te izvučeaš jednu od onih zrnja; pa kao što bi bilo teško, da izmedju 999 otrovnica uhvatiš baš onu, koja nije otrovna, na isti način izmedju hiljadu žena, ista je poteškoća, da se nameriš na samo jednu, koja je dobra i čestita!

Zaista je morao imati taj mudrac samog djavla za ženu.

Zakon protti cielivanju. Kako jav-ljaju iz New-Jorka, predložio je dr. Ware saboru u Virginiji, da se zakonom zabrani cielivanje i da se kazni sve one, koji diele i primaju poljubce, ako neimaju lječničke svjedodbe, da su zdravi. Utemeljjuć svoj predlog, kazao je dr. Ware, da se poljubcem može čovjek najglagje dobitivti kužne bolesti. Za kazan određuje se nov-čana globa od pet dolara.

Koliko ima svećenika u Rimu? U viećnom gradu, u središtu katoličkog svieta imade 30 kardinala, 35 biskupa, 1369 svećenika, 2832 kaludjera i 3215 duvna, ukupno dakle 6841 svećenika izmedju 400.000 stanovnika. Na 61 stanovnika do-lazi dakle jedan svećenik. U gradu Rimu ima 400 crkava uz mnoge samostane i kapele. Uzprkos tomu, da je Rim znan-stveni grad, umjetnošću, visokim školama i akademijama ima u gradu 190.000 odraslih ljudi, koji neznadu ni čitati ni pisati. Godine 1894. dalo se je u Italiji vjenčati 458.032 para, od tih je bilo 204.098 ne-pismenih. Na sto parova ima ih 45, koji ne mogu podpisati ženidbeni ugovor.

Koliko se izvezlo vina iz Italije g. 1901. i g. 1902. izvezlo se je iz Italije 1,283.493 hektolitara vina t. j. za 543.044 hekt. manje nego li god. 1900. Za to vino primila je Italija 37,028.890 lira t. j. 20 milijuna manje nego li g. 1900. Od toga vina dovezeno je u Austro-Ugarsku 547.785 hektol. t. j. 31.317 hektol. manje nego li god. 1900. Uvoz talijanskoga vina u naše strane iznašao je g. 1890. samo 17.608 hektol., pak je bio poskoćio god. 1897. na ogromni iznos od 1,301.371 hktl., a poslie počeo je opet padati.

Najmanje dieite na svietu. — Ono-madne umrlo je u New-Yorku u Post Graduate bolnici najmanje dieite na svietu. Otac ga je donio u bolnicu u jednoj pa-pirnatoj vrećici, u kojoj je bilo nešto malo pamuka, a vrhovi odzgora zaviti, da mu frižak zrak ne naškodi. Lječnik dr. Foehrer-bač uzao je dieite i pozvao sve diećete iz bolnice, da im ga pokaže. Konstatirano je, da mu glava nije bila viša od polovico jaja, prstići pako ne dehlji od žigice. Patuljak je u bolnici bio najnježnije pažen, ali uzalud. Umrlo je nakon nekoliko dana.

Razni prinosi.

Za oprost od čestitanja primili smo od presvj. gosp. dr. D. Vitezića u Krku 4 K za „Družbu sv. Cirila i Metoda“, 4 K za „Bratovštinu hr. ljudi u Istri“ i 4 K za „Djakoč pripomoćno društvo u Pazinu“. Živio nam dični starina!

„Dobra ruka“ za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Lani u ovo doba sabiralo se po cijeloj Istri, Hrvatskoj i Dal-

maciji „dobra ruka“ za našu družbu sv. Cirila i Metoda. To sakupljone „dobre ruke“ poñovit će se i ove godine, pa se već sada umoljavaju naši rođoljubi diljam cijele naše Istre, da uznašoje, kako bi svak u svom mjestu sabro što veći i iz-dašniji dar za našu družbu. Zato su pak u prvom redu pozvani rođoljubni odbori društvenih podružnica bilo mužkih ili ženskih, da oni pokrenu u narodu ljepu i koristonosnu misao o sakupljanju „dobre ruke“ za našu družbu. Družba je, kako je poznato, potrebna velike pomoći, pa dužnost svakoga pravoga rođoljuba, da je se sjetiti što obilnijim darom. Hrvati i Hrvatice! Nova godina je tu — neka svatko od vas podieli tom prigodom našoj družbi što veću i bolju „dobru ruku“.

Književne viesti.

Album za brać I. i glasovir, pod naslovom „Dravski zrcni“, izdavati će g. Milan Stahnjak profesor na varaždinskoj gimnaziji, te poziva na predplatu istog. Album sadržavati će 14 ljepih komada i stoji za predplatnika 3 kruna, a poslie predplatnoga roka 4 kruna, poštarina 30 helera više. Predplate prima sam izda-vatelj gospodin M. Stahnjak, Varaždin, Dravska ulica broj 23, do 31. siečnja 1903.

Mali vitež. Pan Volodjjevski, zgo-dovinski roman, spisal H. Sienkiewicz. Po poljskem izvirniku poslovenil Podravski. I. svezek, šestek 1. V Ljubljani 1902. Natisnila in založila Kleinmayr i Bamberg. Cena 40 h.

„Slučaj“ — „Broj 84 i broj 85“ — „Crn Božić“ od Eug. Kumjičića, Tri pripovietke objelodanjenje redom g. 1875., 1890. i 1899., olistuše u Hartmanovoj Biblioteci. Ciena je knjizi K 1:50.

„Spomen-knjiga iz Bosne“ izšla je nakladom velezašnog kaptola u Sarajevu. Sadržnici ovog knjizi jesu samo uteni i odlični ljudi. Pomenuta „Spomen-knjiga“ ima 234 siraue u velikom quartu sa 147 izvornih slika. Ilustracije su toli fino i vjesto izradjene, te im za cijelo nema para u nijednom ilustrovanom djelu na našem Jugu. Ta baš „divojna knjiga“ obiluje svakojakim krasno sastav-ljenimi pjesmama i članicima, koji se baš slasno čitaju. Svo djelo posvećeno je velikom biskupu Strossmayeru u spomen Njegove biskupske petdesetogodišnjice (1850—1900). Zeljeti je, da istarski rođoljubi osobito svećenstvo naruci pomenuto djelo. Naručbe prima prečastni i uvelučeni dr. Ivan Sarić, kanonik kaptolski i ujedno velebridni uređnik savjestno uređivana lista „Vrhbosne“, koji list budi ovim takodjer istarskom svećenstvu najtoplje preporučen. — Ciena je „spomen-knjizi iz Bosne“ 20 kruna, a simpaticnoj „Vrhbosni“ 8 kruna na godinu.

Dušobrižnik sa Ružičnjakom, glasnik za katoličke propovjedi. Uredjuje Fr. I. Cpl. Ivančić. U tom listu naći će svećenik ljepih propovjedi za svaku nedjelju i blagdan preko ljeta. Vriedno je, da se svećenstvo u obće predbroji na pomenuti propovjednik posće se njegov urednik vlt. g. Fr. I. Cpl. Ivančić, sada franjevac u Požegi, puno zauzima za izgradnju odasno obnovu glasovitog hrvatskog svetišta Marijina na Trsatu. Ciena „Dušobrižniku“ na godinu 8 kruna, a Ružičnjaku“ 2 kruna. Novac prima knjigotiskara Hauptfelda u Karlovcu (Hrvatska).

„Glasnik presv. srea Isusova“, što ga uredjuje O. Kamilo Zabeo, svećenik D. I. u Travniku, za tim: „Marjlin Cvjetnjak“, urednik Stjepan Gjančić, „Glasnik sv. Jo-sipa“, list namijenjen hr. katoličkom puku za zabavu i pouku. Urednik Valentin Čebušnik, preporučuje se najtoplje svećenstvu i učitelj-stvu. Ima, kako čujemo, hvata Bogu, sveće-nika i pučkih učitelja u našoj Istri, koji mar-jljivo čitaju goriepomenute listove. Pače ima ih koji čitavu skolu predbrojaju na glasnik presv. Srea Isusova i druge koriste listove. Napried plemenita braco! Vi shvaćate dobro svoju za-dacu. Naše rođoljubi treba da se razgori pomoćju sv. vjere Isusove. Naručbe na pome-nute listove prima nakladna tiskara Antuna Scholza u Zagrebu. Ciena svakom pojedinom listu je samo 72 pare ili helera (36 novčića).

Javna zahvala.

Podpisani odbor u svojem i u imenu hrvatske škole u Sijani časti se i smatra svojom svetom dužnošću, najtoplije zahvaliti se časnim i rodoljubnim gospođjama i gospođjicama, koje su se trudile oko sa- biranja milodara za „Božićno drvo“ te nastojale, da ta omiljena dječja slava što ljepše izpade.

Istodobno srdačna hvala svim, koji su za „Božićnicu“ bud što doprineli.

Pula, 22. prosinca 1902.

Odbor

Podružnica Družbe sv. O. i M. za Istru.

Javna zahvala.

„Croatica“ osiguravajuća zadruga u Zagrebu, koja je tek pred kratko vrijeme započela kod nas u Dalma- ciji raditi, izplatila mi je odštetu za izgorjelu pojatu i sieno.

Kruna 1264-18

točno i savjestino; što ovime osobito izričtem, preporučujući svakom rodo- ljubu ovaj jedini naš hrvatski osigu- ravajući zavod.

Sibeničnik, dne 12. prosinca 1902.

Sime Čogelja.

Prva

belovarska mljekarska udruga

preporuča gg. trgovcem, gostioničarom i privatnikom
Izvrstan maslac za čaj
Izvrstan Imperial
Izvrstan garairani liptavski
Izvrstan Pivski
Izvrstan Tilzitski
Izvrstan Belovarski
Izvrstne maslene siriče.

Sir.

Členke šaljeno badava i franko.

Naručbe, koje se kretom pošte obav- ljuju, molimo slati na:

Prvu
belovarsku mljekarsku udrugu.

Belovar (Hrvatska.)

U svih gradovih tražimo zastupnike.

Svoj k svome!

Brat „Sokol“.

Preporučuje svoj krojački posao. Iz- vadvja svake vrsti radnje ukusno i po naj- novijem sistemu, uz točnu podvorbu i najsolidnije cijene.

Ivan Videka,
krojački majstor.

Via Abbazia 33.

Prvo slovensko skladište pokućstva.

ANTONA ČERNIGOJ

TRST

Via di Piazza vecchia 1, u kući Marozzi.

podružnica stolarke zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom.

Svaka je konkurencija nemoguća,
jer je pokućstvo iz prve ruke.

Tvornica pokućstva

dvorskog dobavljača

IGNACIJ KRON

TRST - BRČ.

Tvornica u Beču u vlastitim zgradama.
Kuća utemeljena god. 1849.

Na zahtjev šalje badava:

ilustrirane popisbe, originalne nacрте о- рова, pregled sobnih namještaja.

Najveća solidnost, elegantnost
i jeftina cijena.

Blag. gosp.

GABRIEL PICCOLI,

lekar,

divotni založnik M. sv. papeže

v Ljubljani.

Potrijujem sprejem steklenic Vaše tinkture za želodec, katero mo- ram najtopleje vsako- myr priporočiti, k ji rabim jo že od leta 1878. in zmiraj mi je kot izbornu učinkujoče zdravilo služila pri želodčnih in čre- vesnih boleznih.

Križni, 13. maja 1897.
Miroslav Leitner c. k. davčni inženjir.

Z uporabo Vaše izborne tinkture za želodec sem rešen skoro dve leti trajajoče želodčne bolezni ter sem popolnoma ozdravel, kar z lahko vestjo potrjujem in to tinkturo za želodec le priporočam vsem, ki trpe na želodčni bolezni.

Strassoldo (Primorsko) 6. marca 1898.
Karol grof Strassoldo.

Se prodaja v lekarnah v Gorici, Tolminu, Trevis, Istri in Dalmaciji po 30 vja. steklenica.

Zvonaru!

ne puštaj, da ti se prah sa- umjetnog ovieća krpom briše ili tuče. Ako ti je što pokva- reno, naručiti ćeš drugu robu, najbolje i najjeftinije kod ANE RUPNIK, Ljubljana, S. Petra cesta 13.

Ivan Antonac od Antona

otvorio je svoju

trgovinu hrane i odieła i krcinu

na Livadah kod Opitlja.
Preporuča se našem občinstvu.
Trgovci više dobivaju kod njega odlični.

Podpisani preporuča p. n. občinstvu u Puli, osobito pako velič. gg. svećenicima, učiteljima itd. iz okolice

svoj krojački posao
na glavnom trgu (Foro) br. 6 u Puli,
u prvom katu.

U zalihii imade na izbor raznovrstne najmodernije tkanine za odieła, koja izvršuje točno po mjeri.

Anton Klement, krojački majstor.

Pčelno - voščene svieće

kilogr. po K 4-90, u vakoj težini i duljini, iz pravoga, garantirano pčelnoga voska.

Ukrasne svieće iz gori imenovanog voska, okrašene u reliefu sa zlatom, voščenin oviećem itd.	kg. po K 8-	Voščeni ovitki, bijeli i boječani . . .	kg. po K 4-
Iste okrašene s odjeljivim oviećicama	2-40	Isti okrašeni s cvietom i zlatom . . .	8-
Tamjan lagrima, najfiniji	2-	Svieće za božićno drvo u 6 bojah . . .	3-
granit	1-20	Voščene svieće tarče. I. smet. masov . .	4-
Svieće za pogrebu po vrlo niskoj cijeni. — Za pravi, čistii vosak jamčan sa 9999 kruna Gerahelmovi stenci (Sillij) i stakla za vječna luf. — Isto tako masov pilomac (stohal) i naradni iz vrlo nizke cijene.		Svieće i tarče. II. talijanski masov . . .	2-
		Voščeno platno za oktav, mesar	2-

Preporučam se pretaštikom svećenstvu i p. n. občinstvu najpoštenije,
J. KOPAC, voščarica u Biorici

RODOLJUBI!

Kupujte samo Cirilo - Metodijske žigice!

VAŽNO ZA SVAKOGA!

Razprodaja!

Uz neuvjerenu jeftinu cijenu za cijlih 2 for. 95 svč. može se dobiti krasna garaitura sastojeca iz 14 dragocjenih nakitnih predmeta; 1 elegantni setovi ili nikalji aklopai lasne zajedno sa privjesom. Puna lista.

- 1 polja-ija za kravate sa imitiranimi briljantima.
- 1 par pozlaćenih gumba za masžete, marka „Garantio“.
- 1 garnitura gajda-dgumba za košulje i ogut sastojeca od 5 kom.
- 1 par prave srebrne masžice sa aluženom puncem.
- 1 polja-pratica sa elegantnim kamenom.
- 1 zepno ogledalo u etni-u.

Četrnaest ovih vrijednostnih i krasnih predmetaih zajedno sa anker-remontar-urum razaslije za cijlih 2 for. 95 svč. posuećem ili ako se novac unapred doznači tvrdka.

Krakov, Stradom BRÜDER HURVIČ 17, Austrija.
Neodgovarajuće prima se u roku od 8 dana natrag te se novic vraća, tako da kupac nikakav riziko ne nosi.
Bogato ilustrirani cijenik različitih draguljarskih stvari badava i franko.
Preprodavaoci i posrednici traže se.

Javna zahvala.

Ganutim srcem i iz dna duše izričemo najusrdniju zahvalu svoj rodbini, prijateljima i znancima, koji su prigodom kratke bolesti i nenadane smrti neprežaljeno našeg brata

ERMINA JELUŠIĆA

izkazali njemu toliko ljubavi a nama toliko saučesća. Hvala i vječna harnost svim onim, koji su nam prigodom naše velike žalosti bilo kakovu uslugu učinili, kao i onima, koji nežaleći nikakva truda, iz bliza i daleka toli mnogobrojno pohrlise izkazati milom pokojniku posljednju počast.

Neka nam se oprostii što nespominjemo pojedinaca, društva i predstavnike oblastih, jer bi u ovom žalostnom času mogli nehotice mnogih izpustiti.

Bog platio svima!
Vološko-Kastav-Berseč, dne 20. decembra 1902.

Tugujuća braća.

Istarska Posujilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadrughih dielova jedan ili više po kruna 20

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član iste 4 1/2 % kamata čisto bez ikakvog odbitka. te plaća od

Vrača na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog odzraza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veće iznose ako se nije kod ulozjenja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.

Zajmове (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati po podne; u nedjelju i blagdané osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.

Društvena pisarna blagajna nalazi se u Via Giulia br. 5, prizemno lijevo, gdje se dobivaju poželjne informacije.
Ravnateljstvo.